

Ishaja vsak dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

Uredniški in upravniški prostori:
2657 S. Lawdale Ave.
Office of Publication:
2657 South Lawdale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XXIII. Chicago, Ill., petek, 8. avgusta (August 8), 1930. STEV.—NUMBER 186

Lowman preklical prepoved uvoza lesa iz Rusije

Odločitev, ki pomeni umik na celi črti, je podal nekaj ur po zaslišanju predstavnikov Amtorg korporacije, ki so podali evidenco, da ruski les ni produkt kaznjenskega dela

Washington. — (F. P.) — Pomozni zakladnik tajnik, ki je še pred nedavnim izjavil, da ne bo dovolil iztovoritve sovjetskih lesnih izdelkov, se je umaknil na celi črti in preklical zadevno prepoved, ki jo je izdal. Njegova odločitev je sledila zaslišanju v zakladniškem departmantu, tekom katerega so predstavniki Amtorg korporacije Intl. Paper Co. in drugi podali nove dokaze, da so sovjetski lesni izdelki (lesna kaša) niso producirani po kaznjenskih. Lowman je ob zaključku tega zaslišanja izjavil, da bo podal odločitev v nekaj dneh, a se je očividno premislil ter jo podal nekaj ur pozneje.

Prejšnji dokazilni material, pravi Lowman, na katerega je naslanjal svojo prepoved, je bil "nasprotujoč in nezadosten" ter ni mogel dokazati, da se ruski lesni izdelki proizvajajo pod takimi pogoji, kakor se je trdilo. Ta njegova izjava pomeni, da je Lowman spoznal neutemeljenost in škodljivost zabrane iztovoritve ruskih lesnih produktov ter umaknil prepoved.

Ameriško-ruska trgovska zbornica, katerega vključuje močnejše firme kot Chase National Bank, General Electric, International Harvester Co. in Pennsylvania Railroad, je dan pred Lowmanovo odločitvijo poslala predsedniku Hooverju brzojavko, v kateri mu je dala jasno razumeti, da odločno nasprotuje vsaki prepovedi uvoza ruskih izdelkov. To in pa protesti mnogih drugih firm kakor tudi posameznikov in raznih inozemskih vlad so odločili in Lowman je moral kapitulirati.

Podpredsednik Amtorg korporacije Makodzub je izjavil na zaslišanju, da je sovjetska lesna kaša producirana po ruskih kmetih v zimskih sezonah, ko ni drugega dela, prav tako kot sovjetski les, in če se prepove uvoz iste, se bi moralo zabraniti tudi uvoz surovega lesa. (Prepoved uvoza sovjetskega lesa je bila pred kratkim preklicana). Lesni delavci imajo svoje delavske unije, pravi Makodzub in kaznjencev se ne uporablja pri sekanju in predelavi lesa. Neki drug rus, ki je pet let nadzoroval delo v ruskih lesnih tvornicah v okolici Arhangelska, je izjavil, da se je osebno prepričal, da so vse govorice o kaznjenskem delu v sovjetskih gozdovih neutemeljene.

John H. Hinman, podpredsednik Intl. Paper Co. je opozoril na točko v njegovi pogodbi a sovjetsko vlado, ki predvideva, da je predstavnikom te družbe dovoljeno priti v Rusijo v svrhu nadzora proizvodnje lesnih izdelkov, kar je napravilo precejšen vtis na Lowmana. Vendar pa družba ni poslala nikogar v Rusijo, ker je bil les, ki je naveden v pogodbi, posekan še lansko zimo. Hinman je posvaril Lowmana naj ne gre predaleč v tem oziru ter izjavil, da bi bila družba primorana zapreti svoje tovarne, če bi se zabranilo uvoz ruskih lesnih izdelkov, kar bi spravilo ob delo mnogo delavcev.

George W. Sisson, podpredsednik Requette River Paper Co. in predsednik American Paper and Pulp asociacije, je prosil malone s solzami v očeh, naj se dovoli uvoz ruskega lesa in lesnih izdelkov, od katerih so odvisne njegove tovarne. Sisson je zatrjeval, da ne bo sovjetski les odzval ameriškim delavcem niti eno uro dela, pač pa bi izgubili delo mnogi delavci, če bi se ne dvignilo embarga na ruski les in lesne izdelke, brez katerih ameriška papirna industrija ne more izhajati, ker ji primanjkuje lesa in ga mora uvažati. "Mi ne potrebujemo protekcije proti sovjetskemu lesu", je izjavil Sisson.

Sir Charles Burney, poveljnik angloškemu zrakoplovu R-100. Nalet na zrakoplov je uredil on, kakor tudi vodil gradbeno delo.

KAMENCKI V ŽELODCU POVZROČILI SMRT

Kavadar, Jugoslavija, 7. avg. — devetletni Ferdinand Nikolič je včeraj umrl na posledicah zastrupljenja krvi, ko so mu zdravniki skušali odstraniti 95 drobnih kamenčkov, katere je pogotnil. Smrt je bila posledica bedaste tekme s par let starejšim tovarišem, s katerim je stavil, da bo pogotnil več kamenčkov kot njegov tekmeec. Starejši je vzel stvar za šalo in se delal kot bi požiral kamenčke, dočim jih je Nikolič v resnici pogotnil in posledica je bila smrt.

Komunizem napreduje v Karolini?

Unijaki voditelj izjavlja, da se bodo morali delodajalci in javnost odločiti ali za konservativni unionizem Ameriške delavske federacije ali pa za radikalizem komunistov

Asheville, N. C. — (F. P.) — W. B. Plemmons, predsednik Centralne delavske unije v Ashevilleju, v katerem vidijo nekateri bodočega predsednika delavske federacije v Severni Karolini, izjavlja, da se komunizem v rapidno naglo razširja v državi. "Delodajalci in publika", pravi Plemmons, "se bodo morali odločiti ali za konservativne delavske smerice Ameriške delavske federacije, ali pa za radikalizem komunistov."

Industrijska depresija, taktika delodajalcev, ki nočejo storiti ničesar za izboljšanje težkih razmer, preganjanje delavcev in poživljanje oboroženih čet nad protestirajoče delavce so izvrstno gorivo za komunistični plan, pravi Plemmons, ki predlaga ustanovitev državnega delavskega departmanta, kateremu bi se morala dati moč, da bi lahko zahteval preiskavo sporov med delavci in delodajalci. On je izjavil, da bi bila taka akcija lahko preprečila znani masakr v Marionu ter dodal, da državna milica brani samo lastnino delodajalcev in lastnikov tovarov, nikoli pa ne pravice in življenja delavcev.

Nov letalski rekord

Frank Hawks preletel daljavo med New Yorkom in Los Angelesom v petnajstih urah

Los Angeles, Cal., 7. avg. — Stiranjet ur in petdeset minut potem, ko se je dvignil s Curtis letališča v New Yorku je Frank Hawks pristal na municipalnem letališču v Los Angelesu. Na zemljo se je spustil ob 7:50 popoldne (čikaški čas) v prisotnosti velike množice ljudi, katere je pozdravljala letalca, ki je dosegel nov rekord v letalstvu v poletu čez kontinent od vzhoda proti zapadu.

Hawks je bil pravzaprav v zraku le 13 ur, kajti med poletom se je ustavil petkrat, da je napolnil tanke z gorivom. Povprečna brzina je bila 179 milj na uro, kajti daljava med omenjenima mestoma znaša 2,700 milj. Prejšnji rekord je bil 18 ur in 43 minut in ga je napravil Roscoe Turner 27. maja tega leta.

Šest hobotov umrlo, ker so pili strupeno žganje

Paterson, N. J. — V šotorišču, ki se nahaja zunaj mesta in v katerem prebivajo trampci, je šest izmed njih umrlo na zastrupljenju z alkoholom. Eden od teh, govori poročilo, je Edward A. Franz, bivši častnik v ameriški armadi.

Prohibičnik ustrelil zamorca
Texarkana, Tex., 7. avg. — Ernest G. Wells, zvezni prohibični agent, je včeraj ustrelil zamorca Herberta Richardsons, ker se mu je zoperstavil, ko je agent skušal preiskati Richardsonovo stanovanje.

Agrarni blok male entente

Pogajanja s Češkoslovaško glede uvoza pšenice. Prihodnja konferenca se bo vršila v Varšavi

Dunaj, 7. avg. — Dogovor, ki je bil sklenjen med Rumunijo in Jugoslavijo na konferenci v Sinaji, Rumunija, in se tiče ekonomske kooperacije, je že dobil odziv v povečanih aktivnostih v političnih krogih centralnih in vzhodnih evropskih držav, kot govore poročila, ki so dospela na Dunaj.

Rumunski poljedelski minister Tom Mihallake je nenadno odpotoval v Sofijo, kjer se bo posvetoval s predstavniki vlade glede vstopa Bolgarije v agrarno zvezo. Ob istem času je poljska vlada naznanila, da je poslala vabila mali ententi in baltičkim državam, da se udeležijo konferenca, ki se odpravi 28. avgusta v Varšavi.

Zastopniki Jugoslavije in Rumunije bodo predložili svoj načrt za rešitev agrarnih problemov Češkoslovaški, s katero vodijo pogajanja glede uvoza pšenice, ki naj bi bila prosta carine, obratno naj bi pa Češkoslovaška izvažala tovarniške produkte v Jugoslavijo in Rumunijo.

Dogovor, ki je bil sklenjen med Jugoslavijo in Rumunijo, predvideva ustanovitev medsebojne kooperacije v agrarnih vprašanjih, ki naj bi v doglednem času dovedla do carinske unije med državami male entente. Če se bo načrt posrečil, tečaj bo s tem položen temelj ekonomskemu edinstvu v državah centralna in vzhodne Evrope.

Posebitov položaja na Kitajskem

Japonsko in britsko vojaštvo poslano proti komunistom. Anglijski poslanik v Washingtonu se posvetuje z državnim tajništvom

Šangaj, 7. avg. — Britske in japonske avtoritete so odredile močne posadke pomorščakov proti rdečim četam, ki ogrožajo Hankow, bogato industrijsko mesto ob reki Yangtze, ki je oddaljeno 800 milj od tega mesta in je v nevarnosti pred okupacijo po komunistih.

Bojazen obstoji, da bodo komunisti, če se polaste Hankowa, ropali in plenili po mestu kot so storili v Cingai, ki so jo okupirali pred nekaj dnevi. Dalje bi okupacija stavila v nevarnost sosedni mesti Wucang in Hanyang in tako bi lahko komunisti dobili kontrolo nad pokrajini, ki se raztezajo ob reki Yangtze.

Washington, D. C., 7. avg. — Sir Ronald Lindsay, britski poslanik v Združenih državah, je včeraj konferiral več kot eno uro s pomožnim državnim tajnikom Castlom o situaciji na Kitajskem. Rezultat konference je bil dogovor, da bosta Amerika in Anglijska podvezeli potrebne korake, da se tako zavaruje lastnina in življenja ameriških in britskih državljanov, ki se nahajajo na Kitajskem.

BILLINGS BO POZVAN PRED SODIŠČE

Zasliševanje MacDonalda zaključeno in sedaj se pripravlja na odhod proti vzhodu

San Francisco, Cal., 7. avg. — Tajni načrti, da se pripelje Warren K. Billings na zaslišanje pred državno vrhovno sodišče se bodo sedaj izvajali, ker se sodniki državnega vrhovnega sodišča pripravljajo, da zaslišajo zadevno pričlo glede Billingsove peticije za pomilostitev.

Načelnik sodišča William A. Waste je naznanil, da bo Billings na skrivaj pripeljan iz Polston jetnišnice pred sodišče, kjer bo zaslišan. Datum in druge podrobnosti bodo objavljene šele po končanem zaslišanju.

Medtem se pa John MacDonalda, ki je preklical svoje izjave, ki jih je izrekel na obravnavi proti Mooneyju in Billingsu in ki so največ pripomogle, da sta bila obtožena obojerna v dosmrtno ječo, pripravila na odhod proti vzhodu, kajti sodišče ga sedaj vze ne potrebuje. MacDonald je vzlic pritisku vztrajal pri svoji izjavi, da je po krivem pričal proti obtožencema. Dejal je, da je bil orodje bivšega distriktnega pravdnika Charlesa M. Fickerta in policijskega načelnika Charlesa Goffa, ki sta ga prisilila z grožnjami in podkupitvijo, da je podal lažne izjave na sodišču.

Stalin se je izobčil nasprotnika

Uglanov se je umaknil z važne pozicije

Monkva, 7. avg. — Nikola Uglanov, delavski komisar v sovjetski vladi, je bil prisiljen podati resignacijo. Na njegovo mesto je bil potem imenovan Anton Tshikon, predsednik strokovne stavbinske unije.

Uglanov si je nakopal Stalinovo jezo, ker se je nagibal na desnico. Na konvenciji komunistične stranke, ki se je vršila pred nekaj tedni, je sicer preklical svoje "zmote", toda njegove izjave so delegatje sprejeli na znanje z zasmehovanjem. Takrat se je brezpogojno podal in izjavil, da bo zagovarjal Stalinove smerice v politiki, toda kot kaže njegova resignacija, je bilo vse poniževanje zaman. Stalin je še vedno absolutni diktator v komunistični stranki, kajti s pretkanostjo si je znal utrditi svojo pozicijo.

Banke pokajo v Kansasu

Wichita, Kans., 7. avg. — Guarantee Tittle and Trust Co. in Guarantee State Bank sta včeraj morali prenehati s poslovanjem. Obveznosti teh bank presegajo tri milijone dolarjev in predsednik obeh bank W. E. Koenke je obvestil državnega bančnega komisarja o situaciji.

Polom na borzi prošle jesen in dviganje denarja iz banke, ki je sledilo, je glavni vzrok propadu.

IZGANJAL JE HUDIČA Z BELCEBUBOM

Kansas City, Kans. — Reverend Carl Walker, pridigar in evangelist, je s pomočjo svoje žene, ki ga je spremljala na njegovih misijonskih potih, izganjal satana iz ljudi in vodil vojno proti uživanju alkoholnih pijač dolgih dvanajst let.

Sedaj se je vnela vojna med njima; kajti žena je obtožila svojega soproga pijančevanja in vložila tožbo za ločitev. V obtožbi pravi, da je reverend vsak dan zavil veliko količino žganja in kadar je bil primerno natrkan, takrat je najbolj rohnel nad verniki in jih svaril pred pijančevanjem.

Hoover proti senatorju Norrisu

Predsednikovo pismo, v katerem hvali republikanca Reecija, se smatra za poskus, da se onemogoči izvolitev progresivnega senatorja iz Nebraske

Washington. — (F. P.) — Predsednik Hoover skuša zagotoviti poraz progresivnega in pri administraciji neprijubljene senatorja Norrisa iz Nebraske ter se obenem skuša izogniti obtožbi, da se vmešava v demarso politiko Nebraske, kar namarava doseči z znanim pismom, v katerem na vse pretege hvali republikanca Carroll Reecija iz Tennesseeja, ki je nasprotnik državnega obratovanja Muscle Shoals elektrarne. Tako izjavljajo prijatelji senatorja Norrisa, čigar ponovni izvolitvi nasprotujejo močni interesi v Nebraski. Ko je prišla pred kongres Norrisova predloga za državno obratovanje Muscle Shoals elektrarne, je Reecie igral odločilno vlogo in ji je pripravil poraz. Da je Reecie ubogljiv sluga elektrarskih interesov, dokazuje dejstvo, da je s svojim glasom onemogočil sprejetje Norrisove kompromisne predloge, ko je prišla pred zbornični odsek, čeprav bi sprejem te predloge najbolj koristil njegovemu lastnemu volilnemu okrožju in bi pomenili potrošitev težkih milijonov baš v tem okrožju.

Prijatelji Norrisovega tekmeča za senatorski sedež W. M. Stebbinsa, republikanca, ki ga podpira elektrarski trust, ki si prizadeva poraziti Norrisa, se že pripravljajo, da bodo uporabili v volilni kampanji predsednikovo pismo Reeciju, v katerem predsednik izjavlja, da ne bo odobril nobene predloge za državno obratovanje Muscle Shoals elektrarne in kampanjsko geslo Norrisovih nasprotnikov se glasi: "Držimo s predsednikom". To lahko uporabijo proti Norrisu, čeprav predsednik ni zavzel odprtega stališča proti Norrisu, ki je eden najbolj čilanih in priljubljenih članov senatne zbornice.

Mlad samomorilec

Albert Lea, Minn., 7. avg. — Petnajstletni Joseph Johnson se je včeraj obesil v kleti svojega doma. Kaj ga je pognalo v smrt, ni znano.

DANVILLE KRITIČNA TOČKA NA JUGU

Podpredsednik United Textile Workers unije meni, da bi stavka tekstilnih delavcev v Danvillu povzročila splošno stavko na jugu. Unionisti proti stavki tekem sedanje industrijske depresije

Danville, Va. — (F. P.) — Ali je mogoče organizirati 4,000 tekstilnih delavcev v stalni tekstilni uniji brez stavke, ko gospodarji smejejo vse njihove zahteve v koš in odpustajo njihove voditelje? To je najnovejši problem, ki ga bo morala rešiti unija tekstilnih delavcev v Danvillu, kjer je sedež Riverside & Dan River tekstilne korporacije, ki je pred kratkim objavila desetodstotno medno znižanje svojih delavcem. Okrog 90% delavcev v njenih tovarnah trdi, da pripadajo uniji, ki je bila ustanovljena v februarju. Medtemu znižanju je sledila zahteva po unijaki organizatorjih, da bi organizirali tamonje delavstvo.

Danvillska situacija je vzbudila mnogo zanimanja v vseh delavskih krogih zaradi izjav predsednika Ameriške delavske federacije Greena in drugih unijakih voditeljev, da "mi prinašamo mir, ne meč" in da se ne nameravajo asteči k stavki. Unijaki voditelji v Danvillu izjavljajo, da Greenova izjava predstavlja njegovo lastno interpretacijo industrijske krize na jugu; kjer je mnogo tovarov že prenehalo obratovati, medtem ko ostale obratujejo le delno. Tudi nasprotniki stavki, ker menijo, da bi bila vlada v Ameriki industrijska depresija, da bo vsaka stavka zaman in bi delavcem s tem ne bilo nič pomagano, pač pa bi bilo pomagano delodajalcem, ki bi brez posebne tešave strli odpr delavcev ter jih še bolj pritisnili ob tla.

Toda Francis J. Gorman, podpredsednik tekstilne unije in mnogi lokalni unijaki uradniki se ne strinjajo s "protistavkovnim" stališčem Williama Greena in drugih ter trdijo, da edina stavka bi mogla prisliti njihovega sovratnika Fitzgeralda, predsednika tekstilne družbe, da bi priznal unijo in pristal na sporazum.

Gorman je jako optimističen z ozirom na strateški položaj Danvillsa. On pravi, da bi v slučaju stavke v Danvillu zastavale mase delavcev širom ameriškega juga. Situacija, ki bi nastala v podobnem slučaju bi bila težka in Ameriška delavska federacija ali pa posamezne neodvisne unije bi ji ne bile kos. Samo v Danvillu bi bilo treba skrbeti za 12,000 delavcev in jih podpirati.

"Mi smatramo Danville kot eno najvažnejših točk na našem industrijskem jugu", pravi Gorman, "in spoznavamo, da je to, kar mi delamo le eksperiment in da je uspeh precej odvisen od tovarniške uprave, kateri načeluje eden najbolj vplivnih in trdo košnih mož na jugu. Toda stavka v naših načrtih ni izključena. Če se uprava ne bo hotela podati drugače, potem se bomo poslužili sredstev, ki bodo učinkovali."

Odslovitve rudarjev v Mehiki

Mexico City, 7. avg. — Šesto rudarjev v Pachuca v državi Hidalgo, ki so bili uposleni v srebrnih rudnikih, je bilo včeraj odpuščeno. Poseben komitej brezposelnih delavcev je odpotoval v glavno mesto, da apelira na državni industrijski departament, da nekaj ukrene glede brezposelnih rudarjev.

Vpad Kurdov v turški distrikt
Carigrad, 7. avg. — Petsto Kurdov na konjih je včeraj navallilo na turško mesto v vzhodni Turčiji, toda naval je bil odbit po vladnem vojaštvu. Kurdi so prili iz oddaljenih kirizskih puščav.

Anglijski zrakoplov R-100, ki je pred kratkim preletel Atlantik v rekordnem času. R-100 je največja zračna ladja na svetu. V okvirju je R. S. Booth, krmar zrakoplova.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASLO IN LISTINA SLOVENSKE NARODNE POSPOBNE ZEDNICE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year...

Advertising rates on agreement—Manuscripts will not be returned

One year in advance—Backlogs to be prepaid

Advertisement rates on agreement—Manuscripts will not be returned

Member of the Federated Press

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Kapitalistična sodišča

Dama Justica, v sedanji kapitalistični družbi, si rada zakrije oči, kadar stoji pred njo...

Poročila pripovedujejo o slučajih v manjših mestih v Severni Karolini. Ta mesteca so pod neposrednim vplivom tamošnjih tovarnarjev...

Te neformalne procedure na sodiščih so se posluževali mirnim potem, dokler se ni delavstvo zganilo in sedaj zahteva konec takim postopanjem na sodiščih.

Na jugu prevladuje mračnost in posledice najbolj trpe delavci. Poslednje čase so se začeli tudi tam delavci prebužati in zahtevajo svoje pravice.

Kaznilniški izdelki

Ameriške vladne avtoritete očitajo Rusiji, da so njeno izvoženo blago v Združene države izvršili jetniki.

Da je v Ameriki veliko blaga izvršenega v kaznilnicah, je bilo že večkrat dokazano. Tekmovanje med kaznjenskim in prostim delom se je že večkrat pokazalo dovolj jasno.

Nekateri industrijski pohlepni so se drznili še celo tako daleč, da so označili v kaznilnicah narejeno blago z unijako znamko.

Amerika sicer še ni uradno priznala ruske boljševiške vlade, priznal pa jo je ameriški kapital že pred leti.

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke iz raznih krajev

O nedoslednosti rimske cerkve Pueblo, Colo. — Rimska cerkev je organizacija, ustanovljena nasproti, ki se vsa naslanja na imaginarno domnevo.

Nedoslednost je aksijom v pojmovanju te ali one cerkve in tako seve tudi rimske katoliške. Primerov za tisto cerkveno nedoslednost je na jezera.

Po cerkvenih nazorih in naukih je človek tarča, igrača muham nekakšnega božanskega bitja, ki mu pravijo bog.

Moralo je zvela rimska cerkev v zakup. Venomer nam zastrjuje, da je hostiželja najljubše in najposrenejše idej.

Na jugu prevladuje mračnost in posledice najbolj trpe delavci. Poslednje čase so se začeli tudi tam delavci prebužati in zahtevajo svoje pravice.

Kdor čita novice iz Jugoslavije, mu je gotovo znano, da so imeli tamkaj proti koncu meseca junija letos velike sokolske slavnosti.

Sokolska društva so telovadna društva. Proti telovadbi kot taki ne more biti nihče. Saj vemo, da je telovadba za pravilno telesno rast to, kar je vrtnarjevo negovanje rastlin za njihovo uspevanje na vrtnu.

Na Slovenskem so bila sokolska društva najpoprej telovadna, potem narodno-obrambna društva. S Češkega so se Sokoli razširili najprej na Slovensko, potem na Poljako, zatem na Hrvaško, Rusko in Bolgarsko.

Vsem tistim, ki so se v starem kraju zanimali za politične boje med liberalci in klerikalci, je dobro znano, kako so klerikalci, ki so imeli svojo največjo zaslonbo med kmeti, ki so bili in so še danes pod kontrolo rimske cerkve.

Cerkvi, mestni trimeski cerkvi je predvsem do posvetnega vladanja, vsledobeser je še vselej delovala roko v roki s tistimi, od katerih je pričakovala največ dobička.

Če je nekdo izmed nas, ki se pri svojih razmišljanjih o političnem gnev in ardu, da si je sama tudi omislila telovadna društva — ki so bila popolna kopija sokolskih — ter jim dala ime "Orli". Ti so bili orodja klerikalne — Sokoli liberalne stranke.

Ker je razglasila sokolska društva za protiverške ustanove, in le malo jih je bilo na kmetih po Slovenskem, zakaj, cerkev ima svoje najboljša zavestnike tam, kjer je ljudstvo najmanj izobraženo.

Po zadnji svetovni vojni so se razmere temeljito izpremenile. Cel svet je bil pretresen in premikačen do korenin.

Drugi stoletski rajski: Oprostite, da se obračam na Vas. Vaš oče se mi spominja, da ste se branili, da bi bili pripravljeno za našo ljubo stopiško cerkev.

ščitni vzel klerikalnih "Orlov", pač pa spravi Sokola v skupno jugoslovansko organizacijo, ki velja po duhu in smotrih za državno ustanovo.

In kot tak je jugoslovanski Sokol nastopil na junjskem izletu v Beogradu. Zato mu je kralj podaril povsem novo zastavo z državnim grbom in državnimi bojami na eni strani.

Ali temu se ni čuditi toliko, kolikor se nam je čuditi cerkveni nedoslednosti. Cerkev je stari neprestano nedosledna, ali sodeč po zadržanju tujakskih katoliških popov, ki se upirajo cerkvenim pogrebnim obredom.

Če je nekdo izmed nas, ki se pri svojih razmišljanjih o političnem gnev in ardu, da si je sama tudi omislila telovadna društva — ki so bila popolna kopija sokolskih — ter jim dala ime "Orli".

Če je nekdo izmed nas, ki se pri svojih razmišljanjih o političnem gnev in ardu, da si je sama tudi omislila telovadna društva — ki so bila popolna kopija sokolskih — ter jim dala ime "Orli".

Kakor vpliva voda na razbeljeno belezo, tako je vplival dotični naslov na mojo trudo osebo, kajti mislil sem si, da se je zopet pripetila kakšna nesreča v rodbini: Gotovo so mi umrli oče ali imati ali celo oba, mogoče zopet katera sestra kakor je 18. avgusta lanskega leta.

Kakor vsak večer tako sem se tudi, to pot vesedel na stol, in najpreje avtomatično prebrskal časopise o dnevnih svetovnih dogodkih. Ko sem bil za silo gotov s Prosveto in Proletarcom, sem sešel po Obzoru in Amerikanskem Slovencu.

Drugi stoletski rajski: Oprostite, da se obračam na Vas. Vaš oče se mi spominja, da ste se branili, da bi bili pripravljeno za našo ljubo stopiško cerkev.

Drugi stoletski rajski: Oprostite, da se obračam na Vas. Vaš oče se mi spominja, da ste se branili, da bi bili pripravljeno za našo ljubo stopiško cerkev.

Pod diplomacijo je v glavnem razumeti urade in osebe, ki zastopa interese posameznih držav in njihovih državljanov v kaki tuji državi.

Pod diplomacijo je v glavnem razumeti urade in osebe, ki zastopa interese posameznih držav in njihovih državljanov v kaki tuji državi.

Pod diplomacijo je v glavnem razumeti urade in osebe, ki zastopa interese posameznih držav in njihovih državljanov v kaki tuji državi.

Pod diplomacijo je v glavnem razumeti urade in osebe, ki zastopa interese posameznih držav in njihovih državljanov v kaki tuji državi.

Pod diplomacijo je v glavnem razumeti urade in osebe, ki zastopa interese posameznih držav in njihovih državljanov v kaki tuji državi.

Pod diplomacijo je v glavnem razumeti urade in osebe, ki zastopa interese posameznih držav in njihovih državljanov v kaki tuji državi.

Pod diplomacijo je v glavnem razumeti urade in osebe, ki zastopa interese posameznih držav in njihovih državljanov v kaki tuji državi.

Pod diplomacijo je v glavnem razumeti urade in osebe, ki zastopa interese posameznih držav in njihovih državljanov v kaki tuji državi.

Nekaj besed o diplomaciji

Pod diplomacijo je v glavnem razumeti urade in osebe, ki zastopa interese posameznih držav in njihovih državljanov v kaki tuji državi.

Pod diplomacijo je v glavnem razumeti urade in osebe, ki zastopa interese posameznih držav in njihovih državljanov v kaki tuji državi.

Pod diplomacijo je v glavnem razumeti urade in osebe, ki zastopa interese posameznih držav in njihovih državljanov v kaki tuji državi.

Pod diplomacijo je v glavnem razumeti urade in osebe, ki zastopa interese posameznih držav in njihovih državljanov v kaki tuji državi.

Pod diplomacijo je v glavnem razumeti urade in osebe, ki zastopa interese posameznih držav in njihovih državljanov v kaki tuji državi.

Pod diplomacijo je v glavnem razumeti urade in osebe, ki zastopa interese posameznih držav in njihovih državljanov v kaki tuji državi.

Pod diplomacijo je v glavnem razumeti urade in osebe, ki zastopa interese posameznih držav in njihovih državljanov v kaki tuji državi.

Pod diplomacijo je v glavnem razumeti urade in osebe, ki zastopa interese posameznih držav in njihovih državljanov v kaki tuji državi.

Vesti iz Jugoslavije

(Poročevalni biro Prosveta v Jugoslaviji)

NAPADI NA ITALIJANSKO LADJO "MOROSINI"

Očitajo ji, da je zakrivila nesrečo. — Štiri osebe so pograbljeno.

O katastrofi na Jadranskem morju poročajo časopisi še vedno dokaj obširno. Beležijo se vsi izjave pomorskih strokovnjakov o krivdi nesreče. Tako piše šef antičnega oddelka jugoslovanske plobe to-le: Morosini je že zdavnaj znan v vseh pomorskih krogih kot ladja z nenavadenj posebnostmi. Imel je že nešteto incidentov ter so morali lastniki plačati še ponovno visoke odškodnine. Zelo čuden vtis vzbujajo dejstva, da kapitan po katastrofi ni hotel prepeljati ranjenec in potnikov v najbližjo luko, v Biograd na moru (ki je jugoslov. mesto), da bi bilo to povsem naravno in bi odgovarjalo pomorskim običajem, marveč je potnike prepeljal v Zader (Italijanski). Pričakovati je bilo to tem bolj, ker je bila ranjenec nujno potreben čimprejšn zdravniška pomoč in nega. Mesto tega pa je krenil Morosini nazaj v oddaljenejši Zader. Preiskava se bo morala baviti tudi s tem vprašanjem.

O komandantu Morosinija izjavlja neki pomorski strokovnjak: Med mornarji je splošno znano, da je imel kapitan Morosinija navado, vaak jugoslovanski parnik, ki ga je srečal v tesnem Pasmanskem prelivu, pogratiti čim bolj ob stran s tem, da sam ni hotel nikdar spremiti svojega pravca. Brčas je hotel s tem razburjati jugoslovanske kapitane, da bi začeli napačno manevrirati ali da bi zadeli ob pečena tla. Zato so se naši kapitani vedno zelo pazili, kadar so srečevali Morosinija in se mu kar najbolj izogibali.

Tudi v usodni noči od sobote na nedeljo se je komandant Morosinija hotel najbrže na enak način "pošaljiti" z našo ladjo, da bi preplašil njenega komandanta. Skoro gotovo je nameraval v zadnjem hipu svoj brod zopet zakreniti, pa se je uračunal v razdalji ali v času in s tem povzročil grozno nesrečo.

Tudi na drugih kritičnih mestih je Morosinijev komandant umagal silnice nevarne šale z našimi ladjami, ki jih je skušal spraviti v zagato ali prislilhi k nepotrebnemu manevriranju. Zato je bil na slabem glasu pri vseh komandantih Jadranske plovidbe in vsi so se ga ogibali, če so le mogli."

Preiskovalna komisija

je 8. t. m. dospela do Karagorgja ter ga pregledala. V komisiji so zastopniki naše in italijanske vlade ter naši in italijanski strokovnjaki. Ker je v spodnjih delih voda zalila stroje, ni mogoče končne škode ugotoviti in bo zato komisija končala s pregledom šele, ko bo parnik prepeljan v arsenal in izpraznjena voda iz njega. Zato bodo najprej provizorično zadelali poškodbe levega boka ter z ylačili prepeljali parnik v arsenal. Škoda pa vsekakor znaša od 8 do 10 milijonov in po mnenju strokovnjakov bo mogoče parnik popraviti a stroški bodo zelo veliki. Poleg tega pridejo še odškodninske zahteve, ki se gibljejo krog 20 milijonov.

O krivdi in muhah Morosinija pišejo tudi inozemski časopisi. Tako je v "Luzern Tagblattu" napisal njegov glavni urednik, ki je malo poprej prepotoval vso Dalmacijo, članek, v katerem omenja, da se je vozil s parnikom "Slovenec" od Splita v Trst. Srečali da so Morosinija, ki je sredi belega dne vozil naravnost proti "Slovencu", kakor bi bila ladja brez ljudi in bi hotela zapeljati v "Slovenca". "Slovenec" se je zato ostro obrnil na desno ter sta parnika zelo blizu šla drug mimo drugega. Urednik Felder ima pri tem svoje mnenje, računajoč predvsem tudi z italijansko-jugoslovanskimi političnimi odnošaji.

Ranjenci

v Zadrju se po poročilu našega zdrskega konzula počutijo subjektivno dobro in se zdravijo uspešno. Nesrečni so vesti, ki so jih sprva razširili, da je podlingel — kot šesta žrtve — natakars Karagorgja Borčić Albert. Ima res slabišeno desno

nogo ter poškodovano glavo, vendar je splošno njegovo stanje zadovoljivo. Osebe našega konzulata v Zadrju oblikuje ranjence in jim gre na roko v vsakem pogledu.

Ali ni zoper peto božjo zapoved (za kratak čas)

Pred tedni smo že omenili mesečni "Cvetje iz vrhov sv. Frančiška," naborni časopis, ki ga izdajajo frančiškani v Ljubljani in ki v vsaki številki priloži toliko "cvetk" s frančiškanskim gred. Mesečni namreč tudi odgovarja na razna vprašanja svojih vernikov in naročnikov, ki stavijo nadvse smešna vprašanja. Spadala bi bolj v rubriko "za kratak čas". Naj vam no naštejemo nekaj teh vprašanj in odgovorov.

V julijaki številki beremo tole vprašanje in odgovor:

1) Ali ni zoper peto božjo zapoved z malimi ribicami na trnku večje ribe leviti? — P. V.

Odgovor: To delati v dosogo kakoga višjega namena, ni greh. Med vidi namene se šteje potreba, a tudi pametno razvedrilo, ki je istotako potrebno. Ribolov je za nekatere posebno prijetno razvedrilo. Privoščimo jim ga, ker ga jim tudi Bog ne prepoveduje.

(Lepe je priznanje, da je tudi železice in skrb zanj višji namen. Pa tako križijo nad nekatere, da so materijalisti...)

2) Ali se smem odpovedati kakim milosti, da bi s tem rešila dušo bližnjega? — B. M.

Odgovor: Smete. To spada v vrsto takozvanega heroičnega ali junaškega dejanja. Sv. Martin je bil pripravljen radi bližnjega še delj ostati na zemlji, zasno oropaj največje milosti, gledanja božjega. Podobnih zgledov nam nudi življenje svetnikov mnogo.

(No — milosti je toliko na svetu, ki se jim lahko odpove — recimo se odpove malice ali pa kovanja ali pa kakke ljubeznivosti — da pač ne do teško, napraviti to "junaško dejanje. In kak ponos, da zmorejo to posebno svetnik...)

7) Ali ne ravnamo proti božji volji, če prosimo, naj nam odvzame križ?...

Ne, če prosimo pogojno. Saj je Jezus sam prosil, naj gre Keših trpljenja mimo njega. A prosil je pogojno, če je mogoče. Ni hotel, da bi bila njegova prošnja brezpogojno ulišana. Zakaj bi tedaj mi ne smeli tako prositi?

(Da, kar prosimo Boga: Odvzemi nam križ te velike brezposelnosti, toda če je mogoče in če pač maraš. Če ne maraš, bomo nosili svoj križ in trpeli pod brezposelnostjo z radostjo. Za zajtrk in kosilo pa bomo molili in nič jedli in bomo vendar siti in veselji.)

8) Ali se molitve za odpustke lahko opravijo že pred sv. obhajilom? — F. S.

Odgovor: Da, lahko.

(Kako se nekaterim v življenju mudi znebiti se svojih grehov.)

Taka so ta vprašanja in ljudje jih v kavarni beremo vsak mesec z veseljem. Tako navno je vse to.

A list ima še drugo rubriko, kjer prinaša kratke vesti s sveta. Te vesti pa so take in tako napisane, da služijo res za poučevanje ljudi in za nič drugega. Kar tjavendan napišejo: ta pa ta sluzkinja je podedovala nenadoma po svoji umrli bogati teti toliko in toliko milijonov dolarjev. Samo to, brez vsake opombe. Kaj je to drugega, kot navajanje ljudi na potrpljenje in verovanje v pravico, da se zna tudi bralecem kaj takega zgoditi?

Med vestmi v julijakem "Cvetju" sta tudi dve, ki bi morali biti tiskani druga poleg druge, da bi se zrcalila direktna neumnost iz njiju. Prva vest je ta-le:

"Katoliški kapitalist (!) Viljem Byrne, ki je v začetku marca v San Franciscu umrl, je zapustil milijon dolarjev v dobrodelne namene. (Brčkone za kako cerkev ali bratovščino.)

Druge vest je ta-le:

"Judovski velekapitalist Severne Amerike so predlanskim razdelili v splošne človekoljubne namene 51.000.000 dolarjev. Od te ogromne vsote je Palestina dobila 7.643.000 dolarjev. Se-

veda, marsikaterega teh milijonov se drži neplačan delavčev pot (znoj)."

Kaj ni to lepo. Katoliškega (!) kapitalista milijonov se pa kar nič ne drži neplačan delavčev znoj, čim pa so židovski kapitalisti — o, tu je pa vredno pripomniti, da so ti milijoni brčkone umazani. Katoliški kapitalist — to je pa kaj drugega. Menda je zaslužil milijone s samo molitvijo...

Jož, kaj vse tiskarski stroj ne prenese! Človek z razumom pa tega ne prebavi.

Svetovni potnik Mikulec, doma iz hrvaškega Zgorja, se mudi te dni v Ljubljani. Poznate ga tudi v Ameriki: potuje že od l. 1901. v vozilu vozi s seboj veliko knjigo, kamor prosi, da se vpišejo vsi vaški valjaki, uredniki, državni, umetniki i. t. d. Knjiga je težka 25 kil ter obsega 2000 strani. 1017 strani je že popisanih s samimi podpisi raznih oddelčnikov, od kraljev do urednikov delavških listov. Tako je v knjigi vpisan Hoover, vpisan je Ivan Molek, vpisan je naš kralj in vpisan je Hindenburg... Ko bo knjiga polna, jo bo Mikulec prodal lahko za drag denar kakim ameriškim ljubiteljem avtografov. Knjiga predstavlja vsakor veliko vrednost.

Poličjaka sredstva. — Zagrebška policija je objavila razglas, v katerem opozarja ljudi, naj hodijo pravilno le po pločnikih (trotoarjih), sicer bo napeljala od vseh trotoarjih vrvi, ki jih bo vsak dan pustila znova bele namazati, da se bo vsakdo umazal, kdor ne bo hodil pravilno... To so metode, kaj, kot za otroke.

Poškodovanega 'Karagorgja'

so zakrpal toliko, da je bilo mogoče te dni, spraviti ga z mesta nesreče ter prepeljati v ladjedelnico v Tivat. Spremljal ga je "Spaillac", vojna ladja. Pred odhodom te ladje so obalna mesta razobesila zastave, pozdravljajoč našo lepo ladjo in njeno moštvo, ki je tako vtrajno delalo pri rešitvi. Kapitan Prodan se je s parnika zahvalil za številne pozdrave.

Nesreča — dva mrtva. — V sredo popoldan se je dogodila v Futinah pri Vitanju teška nesreča, ki je povzročila dve človeški žrtvi. Nesreča se je pripetila pri jezui, ki jo gradi na svoji novi sredi tovarnar Ivan Hofbauer. Pri delu sta bila zaposlena tovarnarjev sin 20-letni Maks ter 18-letni delavec Luka Oprčkal iz Frankolovega. Med delom, ko sta bila pod jezom, se je del zidov nenadoma zrušil in Hudinja in pokopal pod sabo Oprčkala. Prav tako je jez zajel Maksa. Delavec je utonil. Oprčkala pa so prepeljali v celjako bolnico, kjer je umrl.

Nesreča na gaštekem klancu. — Ni dolgo tega, kar se je na gaštekem klancu zaletel s kolegom v avtomobil posestnik Remec z Primakovega in se smrtno ponesrečil. 19. t. m. popoldne pa se je ponesrečil v podobnih okoliščinah Janez Malovrh iz poljanske občine nad Škofjo loko. Z vsa hitrostjo je vozil navzdol po klancu proti ostremu ovinku na železniški progi, ko mu je naproti pripeljal avtomobil Bat Hausch iz Bačke Topole. Kolesar se ni mogel več ogniti in zaletel se je v avtomobil. V strahovitem sunku je zletel kolezar preko ceste ter oblezel nezavesten v krvi. Takoj so prihitali na pomoč ljudje ter poklicali kranjsko reševalno postajo. Njegove poškodbe so bile smrtne in je podlegel.

'PRIJATELJ' DELAVCEV

Naše razmerje do sveta, na katerega smo prišli tako neradi, je pač tako, da ne moremo biti tukaj brez posledkov. Zato se umakemo nazaj v našo predsvetno dobo, torej v stanje v materinem telesu. Mi si vsaj napravimo prav podobne pogoje, kakor so takrat obstojali: toplo, temno in brez dražljajev. Nekateri se celo zvijejo skupaj, kakor zavoji in si volijo za spanje prav silno lego telesa, kakor v materinem telesu. Zdi se, kakor da nas zajema svet le v dveh tretjinah, z eno tretjino smo pa še nerojeni. Vsako prebujenje je, kakor novo rojstvo...

S tem pa nikakor niso rešeni problemi, ki nam jih nalaga spanje. Vemo, da ne moremo spanju kar ukazati, da pride, dasiravno mu gotovo pripravimo olajšaje pribod. Verjetno tudi globok spanje ni brez doživljanja. V fiziologiji govorimo o "uri v

Dr. Hugo Glaeser:

Skrivnost spanja

Lahko je psanikom. Za fiziologa (raziskovalca življenja) je pa spanje prav zamotana zadeva. Ko pade noč na zemljo in so udje težki, kakor svinec od naprov dolgega dneva, se trepalnice povestjo in človek pade v tisti prijetni nič, ki mu pravimo spanje — takrat, da, kaj se zgodi takrat?

Za fiziologe (raziskovalce živih) v šestdesetih letih ni bilo spanje še noben problem: Smrt je konec življenja, spanje je pa brat smrti. Ko pa je fiziologija napredovala, je našla, da se tvori pri delovanju mišičja mlečna kislina in so vsi mislili, da so razrešili tajnost spanja: spanje je neke vrste zastrupenje, ki ga povzročijo izločki delujočih mišic. Popoldnoma neporečna pa tudi ta podmena ni. Novorojenček spi, čeprav njegove mišice prav malo delajo, vsi ljubi dan in če je priden, še celo noč povrhu; tudi prekomerno delo napravi sicer velike utrujenosti, deluje pa pogosto naravnost spanje ovirajoče. Resnica je pač, da pospešuje zmerno delo spanje. Znameniti zdravnik Hufeland, prvi, ki je delal na področju življenja, nam daje nepara pravo razlago spanja, ne da bi nam navedel njegove vzroke. On pravi spanju počitek življenja, ki mora imeti v svojih vrvi, ki jih bo vsak dan pustila znova bele namazati, da se bo vsakdo umazal, kdor ne bo hodil pravilno... To so metode, kaj, kot za otroke.

Spanje je gotovo ena najvažnejših življenjskih potreb, nemale nujnejša od hrane. Človek lahko živi kake tri tedne brez hrane, čeprav nič ne dela. Kakih izkušenj o tem, kako dolgo bi živel brez spanja, pa še nimamo. Poskusi na živalih so dokazali, da poginejo mladi psi, ki jim umetno zabranimo spanje, že v par dneh in to tudi tedaj, če poskus prekinemo in jim z vsa pažnjo strežemo. Sploh pa je vedno spet pes, ki ga proučavamo, če se spravimo nad problem spanja. V nekem prejšnjem razdobju fizioloških poskusov so proučevali na psu vprašanje odnosa med močmi in spanjem. Psi, ki so jim izrezali velike močnice, kažejo prav tako ritem vedenja in spanja, čeprav je njihovo spanje nekam krajše, kakor pri zdravih psih. Schopenhauer ima pa v drugem oziru očitvidno prav, namreč, da ne smatra spanja za nekaj pasivnega, temveč za gradnik življenja. Spanje ni samo luknja v 24-urnem življenju dneva, in ne tisti nič, v katerega se zateče telo, da se oddahne od delavnega vedenja; spanje je gradnik zase. To je tudi jedro moderne raziskovanja te panoge. Spanje je nekaj negativnega, če je vedenje nekaj pozitivnega, osek, če je to plima. Življenje pa je oboje. Za živ organizem velja zakon o iscrpljivosti energije, prav tako pa tudi zakon o hranitvi sile. Biološko moramo dati spanju tisto vlogo, ki mu jo daje Freud: "Biološka smernica spanja se zdi, da je počitek. Njegov fiziološki znak je izključitev zanimanja za svet. Naše razmerje do sveta, na katerega smo prišli tako neradi, je pač tako, da ne moremo biti tukaj brez posledkov. Zato se umakemo nazaj v našo predsvetno dobo, torej v stanje v materinem telesu. Mi si vsaj napravimo prav podobne pogoje, kakor so takrat obstojali: toplo, temno in brez dražljajev. Nekateri se celo zvijejo skupaj, kakor zavoji in si volijo za spanje prav silno lego telesa, kakor v materinem telesu. Zdi se, kakor da nas zajema svet le v dveh tretjinah, z eno tretjino smo pa še nerojeni. Vsako prebujenje je, kakor novo rojstvo..."

glavi", to znači tisto zmožnost, da se prebudimo ob gotovi uri, kar pa verjetno zmorejmo le tisti, ki imajo manj globoko spanje. Prav zanimivo je tudi, da se odzovemo nekim dražljajem ne glede na njih jakost. V vojni so pustili topovski streli koga spati, če pa je zabrel telefon, pa se je brž zbudil. Pridrži se še sanje, čuvarki in stražarji spanca, kakor jih Freud imenuje. To vse kaže, kako življenje je ta negativna plat življenja, spanje. Kaže nam pa tudi, da ni spanje le zadeva možganov in oči. Da se oči zaprejo in da utonejo dogodki okolice v nič, je del spanja. Natančnejša raziskavanja so dognala, da kaže na primer tudi kri med spanjem drugemu sestavo, kakor med vedenjem in lahko rečemo, da zapade telo v spanju v povsem drugo stanje, kakor v vedenju. Spanje glave je le očitvidnejše, kakor ostalea telesa in zato govori Otto Pötel, da olajša raspravo o tem predmetu, o možganskem in telesnem spanju. Možgani imajo pri tem posebno vlogo krmila, kakor krmarijo tudi v vedenjem stanju naše dejanje in nehanje. Na tem področju nam je obogatilo znanje tisto nesrečno možgansko vnetje, ki je nastopilo skupno z epidemijo hripe po vojni in ki smo mu rekli "možganska hripa". Zelo žalostna zadeva je bila ta bolezen, saj je napravila mnogo nesrečnih bitij dobesedno za stvari, ki jih lahko pri merjamo prasnim škalam. Izsvale je enkrat bolešno brespečnost ali bolešno zaspanost. Mikrookopska opazovanja možganov na tej bolezni umrlih pa so točno dognala ognjišče bolezni. Bila so to mesta na prehodu od medmožganov k srednjim možganom. Tam je središče krmarjenja spanja, od tam pride vplenanje spanja in njegovih zdravih in bolnih pojavov.

(Konec jutri.)

Histerija proti svetlovi ponočava

Razburjenje se polagoma polega. Wollova zahteva po prepovedi uvoza ruskega blaga najbrže ne bo rodila težjih posledic. Ameriško-ruska trgovska zbornica tudi proti Wolli

New York. — (F. P.) — Izjava predsednika Ameriške delavske federacije William Greena, da Mathew Woll, ki zahteva zabranu ruskega uvoza v Ameriko, ni upravičen govoriti v imenu ameriške delavstva, katerega ne reprezentira, in zagotovo predsednika Hooverja, da vidi ne namerava prepovedati uvoza ruskega blaga zato, ker je proizvedeno pod sovjetsko upravo, sta opogumila člani Amtorg korporacije, ki upajo, da bo protisovjetska histerija v Ameriki kmalu ponehala. Verjetno je, da se bo vihar odpora proti sovjetskemu uvozu prav tako hitro polegel kako je zadivil. Proti Wolli in njegovi zahtevi je nastopila tudi Ameriško-ruska trgovska zbornica, kateri načeljuje Reeve Schley, podpredsednik Chase National banke.

The New York World je pred nedavnim komentiral nasmahlo International Harvester Co., da je produkcija v njenih delavnicah v Milwaukeej poskočila za 30%, kar je dobra posledica večjih naročil iz Rusije ter ob tej priliki izjavil, da pomeni Wollov predlog, da se prepove uvoz ruskega blaga v Zed. države veliko nevarnost za ameriško delavstvo. Izdelki, katere uvaša v Ameriko Rusija, izjavlja World, ne konkurirajo ameriškim produktom in ves sovjetski uvoz znaša komaj eno tretjino ameriškega izvoza v Rusijo.

Zvezni pravdnik Tuttle, ki je započel križarsko vojno proti sovjedom na svojo roko in kateri je "odkril" kar celo organizacijo sovjetskih vohunov, je doživel neprijetno blamažo. On je namreč trdil, da se nahaja glavni stan ameriške podružnice ruske policije v lekarni James Schafrana na East Side. Ko pa je večji detektivski oddelk udril v dotično lekarno in napravil temeljito preiskavo, pa je prišlo na dan, da je Schafran loja-

len član demokratskega kluba v šestem volilnem okraju in da prodaja članom Amtorg korporacije zobno pasto. Možu vse skupaj očividno ni ugajalo, o čemer pričajo njegove besede: "Zakaj ne grede nad Henry Forda", je povpraševal potem, ko so detektivski oddali. "Ford tudi trguje a sovjetsko Rusijo in edina razlika med njim in menoj je, da on prodaja sovjedom avtomobile in traktorje, medtem ko jaz prodajam članom ameriško-ruske trgovske korporacije Amtorg samo zdravila in zobno pasto."

Delavci proučujejo organizacijske metode

Arden, S. C. — V tukajšnji poletni šoli za industrijske delavke je v teku diskuzija o problemih organiziranja delavcev na ameriškem jugu. Razpravi predseduje Mary C. Barker, predsednica Ameriške učiteljske federacije, W. C. Birbright, tajnik federacije v Tennesseeju in član komiteja za organiziranje delavcev na jugu, bo predložil podrobnosti o napredu kampanje, dočim bo Francis J. Gorman, podpredsednik unije tekstilnih delavcev in tudi član omejenega komiteja federacije, opisal tehniko, ki se rabi v organiziranju delavcev. O potrebi delavske izobrazbe na jugu bo diskusiral Karl Karston, predsednik izobraževalnega oddaka Osrednje delavske unije v Atlanti.

Birminghamski magnetje izgajajo radikale iz mesta

Birmingham, Ala. — Zdrusena fronta policajev, sodnikov, industrijskih magnetov in mestnih občinskih svetovalcev rapidno onemogoča delo raznih levicarskih delavških organizacij. Radikalni delavski voditelji so vedno izpostavljeni nevarnosti ponovne aretacije in grozi se jim celo z linčanjem, če takoj se jim sestijo mesta. Več organizatorjev je bilo že obtoženih raznih prestopkov in obsojenih na globo in zapor do enega leta. Obtoženci so apellirali. Policija izjavlja, da bo svoje delo nadaljevala in še nadalje preganjala in zapirala delavske organizatorje.

Hoover bo govoril na konvenciji delavske federacije?

Washington, D. C. — William Green, predsednik Ameriške delavske federacije, je postal valilo predsedniku Hooverju, naj nagovori delegate federacije, ki se bodo sešli na letni konvenciji v mesecu oktobru v Bostonu. Green je pozneje izjavil, da je Hoover povabil sprejel in da bo ustregel njegovi želji, če bo mogoče.

Kompanija meče unioniste na cesto

Greensboro, N. C. — Unijski delavec, ki so padli v nemilost pri Cone Mfg. Co. v Greensborou, so bili postavljeni na cesto in sodnijski doputiji so zmetali njihova pohištva iz njihovih stanovanj na ulico. Hiše, v katerih so stanovali, so kompanijska lastnina.

Polno zaposleni dah je najboljša začetna sredstva proti bolezni

Kdor nima določenega poklica, ima smeraj dosti časa za strah, da ga bo napadla kakšna prav takrat razsajajoča bolezen. A čigar možgani so izpolnjeni s delom tega, odporna sila ni oslabljena od strahu pred smrtjo.

Razne zanimivosti

Pri vedenici, ki je nastala vsled slabosti arca, ženejo nekateri soli živega srebra (saligran, novasurol, novurit, itd.) vodo na presenetljiv način naprej; v prav zadnjem času so poskušali uporabo istih soli tudi pri razvođenju telesa v slučajih zatolčeneja in sedaj tudi pri oteklinah in vnetjih členkov.

Najpridnejši oblikovalci medicinskih visokih šol ne postanejo zmeraj najboljši zdravniki, kakor povprečno tudi niso najboljši zdravniki oni, ki so najbolj zaposleni. V medicini kakor tudi drugod ima resni moč pogosto manj sreče kot harlekin in šarlatan.

Na Japonskem obstoji že od leta 1885. zakon, ki predpisuje obvezno cepiljenje proti osepicam (kozam). Haiti v Srednji Ameriki, je ena od redkih dežel, kjer se smajo naseliti inozemski zdravniki brez posebnih formalnosti in izpitov.

Prof. Lazarus v Berlinu je Zeilleisu očitaj 1263 napačnih dignos; označil je Z. "odravljeno" kot mazaštvo, ki je v premmnogh slučajih bolnikom povzročilo škodo. Zeilleis je naperil proti prof. Lazarusu tožbo, prvotno proti vsem njegovim trditvam, skrdil je pa pozneje le na to, da mora prof. Lazarus priznati, da ni v Gallsbachu proučeval Zeilleisove metode ter da Zeilleisov Institut ne stavi napačnih diagnoz. Rane Zeilleisove institucije po Nemčiji vodijo Zeilleisovi učenci, za katere on ni odgovoren. Prof. Lazarus je tudi omenjal, da se v Zeilleisovih čakalnicah gnetajo ljudje z nalezljivimi boleznimi, kar je za druge nevarno. Pri obravnavi se je od obeh strani našlo v osebnosti. Lazarusu se je očitajo židovsko pokolenje.

Pri 49,2 in 49,7% bolnikov v dveh nemških blaznicah je bil alkoholi vzrok bolezni.

Higijenska in zdravilna moč solčnih žarkov je zelo velika, a tudi tu ne smemo pretiravati. Koča se nam lahko vname, nervozni postanemo, spati ne moremo itd. Vse, kar je preveč, škoduje.

Poukudn zdravljenja tuberkuloze s stiatim preparati so pokazali viden uspeh pri tuberkulozi kože, a so jih morali pri pljučni tuberkulozi zaradi nevarnosti zastrupljenja s stiatom opustiti.

V Nemčiji umre 5,8 odstotkov prebivalstva na srčnih boleznih, v Münchenu, mestu piva, pa 11 odstotkov.

Med delom odda človek v 24 dneh za 1000 gramov ogljikove kisline več kot med počitkom.

Diabetični izločijo včasih s urinom v enom samem dnevu četrtino do pol kilograma sladkorja, celo tudi do enega kilograma.

Telesna toplota zdravega človeka znaša pod parduho 36,5 do 37 stopinj, toplota krvi v srcu pa 39 stopinj.

Zivljenjska doba rdečega krvnega telesa v človeku se moreo eniti na štiri tedne do pet.

Galenus, stari rimski zdravnik (leta 131.300.), je dejal: Zdravnik je pomočnik narave.

Postelja s pernice je gnezdo bolezni, je rekel veliki filozof Kant. Solnce je najboljša zdravilo, nam pravi veliki rimski naravoslovec Pini.

Najmočnejši sovražnik našega življenja je nesnaga, in kdo bi jo znal premagati bi rešil v zdravstvu največjo nalogo.

TUDI NOVOST

Tudi bratje v Angliji so izredno iznajdljivi, kot je videti na sliki. Roman Forsterji je opremila svoje bratrance z naprednimi leti in drugo svetlo, pred katero so našli vplj boje nima prvot straha.

SREČANJE

(Za Prosveto napisal Ant. Adamič.)

Ha-ha! Priznala sem mu, da si mi kakor zaval za vse večne čase. Rekla sem Hanjčetu: "Vse sem ti poklonila: telo, pamet, le duše svoje, svojega srca ti ne morem darovati." Zjokal se je. Pa vendar sva se poročila, zaupala sva se valovom: on kot visok, v me zasidrani ja-drenik, jaz kot omahujoča ladja. Zanosila sem. Danes je ta nesrečnica še vedno žena državnega stražnika, zdaj ognjičarja ob Soči. Že je dva meseca, odkar sem pribežala iz Trsta tu sem k sorodnikom."

V Černiču se je vse podiralo, rušilo. Ko se je nekoliko zbral, je zaprosil komaj slično, a prisrčno:

"Mi morete odpustiti?"

"Kdaj sem žele? Že davno je vse odpuščeno." Prav sladko mu je pogledala v oči. Toda Černiča je bila sama grenkoba; globoko je soplel.

"Laželi?" je vzkliknil.

"Tako ne kot ti!"

"Kar si povedala, je vse izmišljeno. Vraša me!"

"Varalica si ti! Samega sebe in mene si prevaral. Da, preretna sem ti bila, zato si me zavrgel! Zadušil si svoje lastno srce!" je vzklikala.

Hitela sta na stezo. Solnce je že zahajalo, zanihavajoče vejevje je lomilo pronicajoče solnčne žarke liki zbadajoče, bisernovinske pliske. Tedaj se je Černič nečesa domislil in pogledal je na uro. Zdrnil se je, kajti spomnil se je, da mora na kolodvor. Pospesil je korak, švinknil je s palico po zraku, kakor bi presekal nevidno nit, ki se je že zazankavala, zadržavala. Ozri se je v svojo spremljevalko in na duši je začutil težko breme. — Kaj še hodi vedno z njo? Tudi Ana je pospešila korak in odločno je stopala poleg njega.

Cesta je oživela. Srečavala, prehitevala sta gručo ljudi in marsikdo se je ustavil in je gledal za njima; vzbujala sta pozornost. Černič je bil blede, znojen, prostolas, v eni roki je držal klobuk, z drugo je vihtel in švinkal s palico. Spremljevalka ga je z razpaljenim obrazom in s porogljivim smehom okoli ustov komaj dohajala. Govorila nista nič, pač pa sta skoro dirjala. Končno sta prispela vasa zasopla do prve električne postaje, kjer je tramvaj pravkar pristal. V slovo ji je prožil roko, toda Ana se ni brigala zanj; šla je in je na drugi strani voza tudi vstopila. Vozila sta se, on vzhodi, ona sprejeda na terasi. Tuintam sta se preko glav bhrabroče množice uvočila s sovražnim pogledom. Sprevodnik je kakor z navčkom obznanjal vsako postajo dolgega križnega pota, vse tja do kolodvora. Izstopili so. Černiču je legla še večja temoba na prsi.

"Kaj se me bojiš?" ga je nedolžno vprašala. Ni čakala odgovora, stopila je kar v čakalnico in se pomešala med ljudi, ki so kupovali vozne listke.

Ko ga je vsega prepadenega opazila pri vzhodu čakalnice, je stopila k njemu in mu je odločno dejala:

"Bom že jaz kupila in za oba."

Ves blede je stopil za njo na peron. En vozni listek je izročila njemu, druga je spravila v svojo usnjeno torbico. Mrzlično je vzel iz šepa svojo denarnico, hotel ji povrtni vozino. Branila se je in mu šepnila na uho:

"To naj bo kot povračilo za drobnarije, ki ste mi jih še kot fant poklonili. Kaj ste hudi zato? Kaj me gledate tako osato, kakor bi me najrajši predrl? Z vami pojdem. Kaj ne smem videti vaše žene? Saj ste menda oženjeni, ali ne? Prav rada bi spoznala vašo milostljivo."

Zdajci jo je zasovražil in prav iz dna srca. Grizel si je ustnice, ves se je tresel.

Vlak je prihrumel ves temen, črn ko zmaj in zavil v gost, zadušljiv dim. Zemlja je bobnela. Tekanje, klic, brizgali!

Ana je rinila za Černičem. Ta je skrčil pest, da bi jo pahnili s stopnice; okrenil se je nazaj. Opazila je njegov srditi, zlovesni pogled, omahnila je, skočila s prve stopnice na tla in odhitela ob vlaku nazaj. Černič je izgnil v kupeju, motal se je med ljudmi, šel je v drugi kupe ter se naprej in v kupe, ki je bil prazen. Spravil je nanosnik, sesul se je na sedež, skrtil lica v diani, se zgrbil, sklonil naprej na kolena in zahtel je krčevito.

Sprevodnik je vstopil in ga pozdravil. Černič mu je dal nekaj drobita in ga prosil, naj ne dovoli nikomur v kupe. Sprevodnik je pozdravil in odšel. Černič je ostal sam, a ne dolgo. Vrata so zopet zakloblebnila, v kupeju se je prikazala — Ana. Vlak je bobnel, pod nogami je škrtalo, škripalo, butalo, vse se je zibalo.

"Kaj me zaleduješ?" je grožljivo zavpil in skočil na noge.

"Lepo te prosim, ne huduj se! Jaz pojdem s teboj."

"Kam? Ali bledeš? Kaj me mučiš! Pa kam hočeš pravzaprav?"

"Kamorkoli . . ." je odjeknilo iz nje. Stopila je, planila je k njemu, oklenila se ga je okoli vratu in zajokala je kot otrok.

Kakor bi se utrgal jez; kakor bi dolgo za drževali hudournik vzkpeli iz struge, trgajoč bregove, rušil in uničujoč vezi, zatvore; kakor vulkan, ki bi se naj bil že davno upokojil, pa bi se zdajci nenadno zgnil v svojem dnu, pretresajoč zemeljsko ostrže, bijujoč in bhrabroče žgočo in palečo ognjeno kri iz sebe; tako je tudi iz njenega srca priklopila in bruhnila na dan toliko let skriva in zatajevana, neizmerno globoka ljubezen. Izstrelila je vanj vse svoje z želcem otrovane puščice, opljuvala in obrizgala ga je bila s strupom. Ze se ji je zdelo, da je nema, brezčutna skala.

"S teboj, s teboj, Stane, moj Stane . . . moj, samo moj . . . moj . . . Umri bom . . ."

Černiču je izpreletela po telesu zona. Prvi trenutek je pretivl kot junak v romanu in obvelo ga je najčistejšje usmiljenje do žene, ki je trepetala na njegovih prsih.

"Kaj ti je? Lepo te prosim, umiri se! Prosim . . ." Zadržal je.

"Moj, moj . . . moj!" je ječala in ihtela. Tudi Černič je sklenil roki okoli njenega pasu, prišel jo je je k njej in ji je strmel v osorosni obraz. Meče in s blaženim smehljajem, dregtaje po vsem životu se mu je vdajala. Mehko, gorke ter lepo žensko telo — in zaigrala mu je kri po žilah. Zavedel se je, da je mož. Dvignil jo je in jo položil na oblaženi sedež.

"Moj Stane, ne zapusti me, ne morem živeti brez tebe!" Pritiskala se je k njemu, božala ga je in poljubovala pobožno kot izgubljeno, pa zopet najdeno drago svetinjno. (Dalje prihajajo.)

Mihalj Zoščenko: PAJČEVINA

Pravijo, da je denar močnejši ko vse na svetu. To je neumnost in glupost. Vse to so si izmislili kapitalisti, da lahko sami sebe varajo. Na svetu je še marsikaj močnejšega ko denar. Z dvema besedama se seveda to ne da povedati. Tu je potrebna cela povest. Evo je!

Kovinarski brusar najvišje kvalifikacije, Ivan Borosovič Levonidov, mi jo je povedal.

"Da, dragi tovariš, je dejal Levonidov. "Take reči se gode po svetu, da jih boš moral kar v knjigo zapisati."

"Pri nas v tovarni se je pojavil nenavaden ljubljenc — Jegorka Drapov. To je zagorel človek s svetlimi brki in škodočelnim pogledom. Njegov nos je kakor slonokočen gumb."

In kakšno karijero je napravil! V službi napreduje, lahko delo mu dajejo in plačo dobiva kakor oni iz višjega razreda.

Mojster ga ima sila rad. Ko je nekoč šel mimo njega, ga je počegotal s prsti in se mu nekako spoštljivo nasmehnil.

Delavec so pričeli premišljevat, kako in čemu to? In zaradi kakšnih osebnih vrlin napreduje ta človek? Premišljevali smo, ugibali in smo zato šli k inženjerju Firau.

"Glejte, ljubezljivi očka", pravimo, "prosimo vas, počite našega mojstra. Naj ne povsjuje svojega ljubljenca Jegorka Drapova. In s prsti naj ga ne ščegeta, kadar gre mimo."

Sprva se je inženjer prestrašil in vsa tolpa je šla k rabko-

ru Nastinu. Defali so mu: "Rahkor, ti si zlato, dragocena glava. Preklinjali smo te in smerjali, ker si pisal pritožbe v liste. Zdaj pa oprosti in odpusti. Spravi stvar s Jegorko Drapovim v red."

"Dobro," je dejal Nastin, "to se lahko zgodi. Bomb takoj napravili. Dajte mi samo toliko časa, da pogledam kako in kaj in zakaj ta človek napreduje. Mu bom že priščipnil rep, bodite brez skrbi."

Mine mesec. Južni vetrovi vejejo in povodnji najbrže ne bo. Ptiki letajo po zraku in metulji se urno sučejo po cvetovih, Jegorka Drapov pa cveta ko jasmin in se je celo razbohotil kakor pestra astra. Tudi rabkor Nastin je oni dan šel mimo njega, ga počegotal in se mu prijazno nasmehnil.

Tedaj so se delavci zbrali in se pričeli posvetovati. Govorili so in govorili, jeziki so se jim resvesali, do pravega rezultata pa le ni pišilo.

Končno pa sem jaz posegel v pogovor.

"Bratec," pravim, "jaz sem prvi modrasa odkril, jaz ga tudi zakopljem. Počakajte."

Drugi dan sem šel v Jegorkov oddelek in se neopazno skrtil na vrata. In vidim: Mojster se pripravljiva na odhod, Jegorka pa se vrti okrog njega in mu oblači povranci.

"Da se ne prehladite, Ivan Savik," pravim. "Slabo vreme ni nič kaj prijetna reč."

Mojster ga smeje potreplje po ramenu.

"Rad me imaš, kaj-ne Jegorka, pašji sin!" pravim.

Milijoni v zraku

O tobaku in kadilcu

Če je Kolumb zares prvi odkril Ameriko, je še vedno sporno vprašanje. Da je pa Evroplji odkril tobak, to je zgodovinska resnica. Ko se je Kolumb l. 1492. izkrcal na Guanahani, je videl, kako pušijo domačini zvitke iz tobačnih listov, ovitih s koruznim peresom. Že l. 1511. je prišla tobačna rastlina v Evropo kot zdravilna zel, ki dela čudeže. L. 1560. je uvedel tobačno rastlino francoski poslanik Jean Nicot v Francijo odkoder se je razširila kmalu po vsaj Evropi.

Odkod ima tobak svoje ime, še ni dognano. Baje so imenovali ameriški praprebivalci s koruznim peresom zvitke tobačne zvitke tabacos. Po drugem sporočilu pa je dobil tobak ime po otoku Tobagu oziroma po srednjeameriški provinci Tobasco. Čeprav so Evroplci že dolgo poznali tobačno rastlino, vendar ni padlo nikomur v glavo, da bi jo kadili. Prvi, ki so kadili, so bili španski mornarji in angleški kolonisti v Virginiji. Poslej se val, ki je zajel vse civilizirani svet, ni dal več zadržati.

Ko so se pojavili angleški kolonisti doma prvič s gorčo pipo med zobmi, so sbrujali velikanstvo posornost. Kronist tedanje dobe beleži, da so ta sopno smrdelci dim polirali in izdihavali s nenasično slastjo, kar je baje koristilo njih zdravju. Kmalu so kadili na Angleškem val; stari in mladi, bogati in revni, in eder samo pipe. Prišlo je celo tako daleč, da so se kadilci zbirali v posebnih kadilnicah, kjer je šla pipa kakor pri Indijancih iz ust v usta. Kdor je hotel biti moderen, je moral "piti tobak". (Primerjaj našo ljudsko: Lajca, lajak usta pila tobak . . .) Kdor ni znal puhati dima skozi nos, je bil zamamovan. Novince so poučevali v kajenju posebni "profesorji", ki so jih učili, kako se puhajo kolobarji v

Jegorka Drapov mu spoštljivo odgovarja:

"Vi ste mi kakor rodni oče, Ivan Savik," pravim. "Pa tudi mojster ste izborni. Vaša zunanost me zelo spominja na mojo pokojno mater, samo brčice ona ni imela."

Mojster mu je stisnil roko in odšel.

Ko sem ravno hotel stopiti iz za vrat, se je prikazal rabkor Nastin.

"Ah, Jegorkuša, dragi prijatelj!" pravim. "Ko bi ti vedel kakšen članek sem včeraj napisal."

Jegorka Drapov se smeje. "Ti sploh jako dobro pišeš," pravim. "Puškin in Gogolj nista nič v primeri s teboj."

"Hvala," pravim rabkor, "nikdar ti tega ne posebim. Ali hočeš moj članek prečitati?"

"Zakaj naj bi ga čital?" pravim Jegorka. "Jaz sem tudi brez tega kar vžihčen."

Stisnila sta si roke in skupaj odšla. Jaz sem šel za njima.

Tedaj jima pride nasproti rdeči direktor.

"Ah," pravim, "Jegorka Drapov, pozdravljeni! . . . Pogledajte no, kakšne mišice imam danes."

Direktor je zavihal rokav in pokazal Jegorki svoje mišice.

"Precej jih je, precej," prizna Jegorka.

"No, hvala," pravim direktor, "hvala ti, Jegorka."

Potem sta se oba — ravnatelj in rabkor — poslovala od Jegorka in razšli so se.

Dohitel sem Jegorko na ulici, zgrabil lopova za roko in dejal: "Povejte mi no, prijatelj, kakšne pajčevine spletate?"

Jegorka Drapov pa me prime pod roko in se smeje.

"Pusti to, dragi," pravim. "To ni važno. Baje povej, kako živim in kako je kaj s tvojim sinčkom?"

"Hčerke imam, hčerko," pravim, "ne sina. Lepo dekletce. Skače . . ."

"Jaz imam rad hčerke," pravim Jegorka. "Vselej se rad igram z njimi . . ."

Mine mesec. Južni vetrovi vejejo. Povodnji ne bo, Jegorka Drapov pa cveta kakor makov ovet ali, recimo, kizantema na vrtu.

Ko sem včeraj šel mimo njega, sem ga počegotal.

"Vrag naj ga vzame!" si mislim. "Prijazen človek je, čeprav je lopov."

Valjubil sem Jegorko Drapova. (Is knjiga "Nervnye ljudi" — Prevedel B. Z.)

zrak. Tobak pa je bil silno drag in so ga dobesedno odtehtavali s srebrnom.

Že konec 16. stoletja je kadilna strast osvojila Španijo, Portugalsko, Anglijo in Holandsko. V 17. stoletju je prišel tobak v Carigrad, Egipt in Indijo. Vojne so zelo mnogo pripomogle k razširjenju tobakovega zelišča. Zaman sta se borili država in cerkev zoper tobak. Papeža Urban VIII. in Inocenc XII. sta izobčevala kadilce, moskovski oblastniki pa so šli tako daleč, da so kadilcem rezali nosove. V Carigradu je policija vdiral v hiše, iz katerih je uhajal dim cigar. Kadilce so za kazen obenašali na podboje. Še koncem 17. stoletja so porinili muslimanu, ki je kadil vivček, cevko skozi nos in ga vodili v strah kadilcem po ulicah. Celó do leta 1848. je bilo kajenje na cestah zabranjeno v raznih deželah. Zakaj so preganjali kadilce? Ker ljudje niso kadili kakor dandanašnji, ampak so se s tobakom opajali. Vlekli so tako dolgo, da so obležali nezavestni na tleh. Kronike tedanje dobe so polne podatkov o nezgodah zaradi tobaka. Nastajali so požari in eksplozije, ker niso bili kadilci oprezni. Toda bilo je še prepozno. Človeštvo ni moglo več živeti brez nikotina. Kdor ni kadil tobaka, ga je žvečil ali njuhjal. Pristno evropski "iznajdbi".

Danes mislimo o tobaku drugače. Uživanje tobaka se je "poplemenitilo" in dobilo s cigareto v vsakem osiru estetsko obliko. Cigareta se je pojavila šele pred dobrimi 60 leti. Zvijanje cigar je nastalo baje v Španiji, odkoder je prešlo v Francijo in na Balkan, kjer so cigare pregnale vodno pipo in čibuk. V Rusijo je prodrl papirus za časa rusko-turške vojne (leta 1877.). Leto dni pozneje je dosegel po okupaciji Bosne Avstrijo, kmalu nato pa se je udomčil povsod.

Danes je cigareta najrazširjenjši način uživanja tobaka. Že pred vojno je bila poraba cigar v Zedinjenih državah velikanstva; po vojni se je počestovala. Na Japonskem pokaže danes štirikrat toliko cigar kot pred vojno. Poraba cigar pa stalno nazaduje. Svetovno porabo cigar cenijo na 250 milijard kosov letno, poraba cigar pa je znašala l. 1926. komaj 16,8 milijard. Največ "cigararjev" je na Nemškem in v Ameriki, na Angleškem pa se je tako zakoreninil vivček, da ga še danes ne morejo odpraviti.

V Jugoslaviji, ki sama prideluje obilo tobaka, se pokaži tega zelišča za 1 milijardo 684 milijonov Din na leto. Dravaka banovina, ki je v potrošnji tobaka presegajo le še savska in dunavska banovina, izda za tobak na leto 201,7 milj. Din. V Slove-

Najstarejši mladeničev v Philadelphiji, ki pobujajo glavno šolo Rdečega križa. V okvirju je 25letni Albert Caldwell, ki je bil imenovan plavalnim učiteljem šole in je član varnostne garde v morskem kopališču Philadelphije.

niji, kjer imajo okrog 300.000 kadilcev, znaša letni potrošek na vsakega povprečno 675 Din.

Od tobačnega lista do cigarete je dolga pot. Človek, ki suče drobno svaljčico med prsti, se niti od daleč ne zaveda, koliko dela je treba za eno cigareto. Pošete liste tobačne rastline je treba najprej zvezati v svežnje. Potem jih je treba posušiti na zraku, kjer se kvasiojo in kisajo. Ko se segrejejo, jih obračajo, dokler se listi ne skrčijo in ne dobe več ali manj temnorjave barve. Potem je treba tobak še enkrat posušiti. Kadar pripelje surov tobak v tvornico, ga zopet vližajo, razprašajo, trgajo in mešajo. Potem pride v žrelo tobačnega stroja. Začenja se proces, ki ni tako enostaven. S tobakom pridejo v stik nešteti prsti, preden so cigarete zvite. Stroji, ki izdeluje svaljčice, da dnevno do 400.000 kosov. S tem pa delo še ni končano, kajti cigarete so še vlažne. Zopet se začne sušenje, prekladanje, sortiranje in zlaganje v škatle. Za to delo še nimamo stroja, a človeška ročna spretnost ga je v tem pogledu še skoro prekosila. Ali se sdi verjetno, če stišimo, da sta dve roki v enem samem dnevu spravili v zavojčke 30.000 cigar. In ko je bilo storjeno vse, kar zahteva država, šele potem smemo kaditi cigareto.

Ali smemo kaditi? Predvsem ališimo, da bi morali varčevati z denarjem in opustiti tobak. Toda ali bomo zato bogatejši od onih, ki ne morejo kaditi? Drugi se zgražajo nad "strupenim" nikotinom. Tudi ti ne žive delj od nas, ki se naslanjamo s cigareto. Seveda je kajenje nezdravo. Toda, ali ni vse, kar počenjamo, do 90% škodljivo zdravju? Ali ni že življenje samo na sebi nekaj nezdravega? Torej: Prižgimo novo cigareto!

Ali ste naročili na dnevni "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

FARMA NA PRODAJ

Proda se 40 akrov dobre rodovitne zemlje, vse je zasejano detelja, koruzi, krompir, kumare in drugo, razno sadno drevje, 2 akra asparagus, 2 akra vinate trte, vse nosi lep dohodek. 2 kosa, 5 krav, kokoši, svinje in vse potrebno orodje, štala, kokošnjak, garaže, sedem-sobna hiša, 5 minut do šole in je blizu Paw Paw in Decatur, Mich. Farma leži ob dobri cesti. Cena je \$6000, takoj je plačati \$1500 ali več, ostalo na lahke obroke.

Druga farma 40 akrov ob izcemeni tlakirani cesti, dobra rodovitna zemlja, zasajeno s trtami in sadnimi drevjem. Dobra šest-sobna hiša, velika štala, kokošnjak in druge zgradbe. Cena te farme je samo \$4000. En tisoč je plačati takoj, ostalo pa na lahke obroke.

Za vse nadaljne informacije obrnite se osebno ali pismeno na naslov: Nick Pavlinac, R. 2, Decatur, Mich.—(Adv.)

ISČE SE

rojak Anton Hren, kateri je stalnoval v Butte, Mont. Prosi se ga naj se nemudoma prijavi na spodnji naslov. Zaveva zelo valna. Andrej Straus, Box 683, Price, Utah.—(Adv.)

SLOVENSKA NARODNA PDPORNA JEDNOTA

izdaja svoje publikacije in še posebno list Prosveta za koristi, ter potrebno agitacijo svojih družtev in članstva in za propagando svojih idej. Nikakor pa ne za propagando drugih podpornih organizacij. Vnaka organizacija ima oblačajno svoje glasilo. Torej agitatorični dopis in naznanila drugih podpornih organizacij in njih družtev naj se ne pošiljajo listu Prosveta.

Ali ste naročili na dnevni "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Tiskarna S. N. P. J.

SPREJEMA VSA V TISKARSKO OBRT SPADAJOČA DELA

Tiska vabila za veselice in slodice, vizitnice, časnike, knjige, kalendarja, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovanskem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J. DA TISKOVINE NABOČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnja daje vodstvo tiskarna. Cene smerni, unifikirano delo prve vrste.

Pišite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY

767-59 So. Lawndale Avenue
CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA UST MENA POJASNILA